

Secretariaat
p/a Joh. Vermeerstraat 22
1071 DR Amsterdam
Postbus 75997
1070 AZ Amsterdam

telefoon: 020 676 67 71
fax: 020 662 49 01
info@platformmakers.nl
www.platformmakers.nl

Tweede Kamer
Aan de leden van de Vaste Commissie Veiligheid en Justitie
Postbus 20018
2500 EA Den Haag

2 maart 2012

Betreft: Wetsvoorstel Collectieve Beheersorganisaties

Geachte commissieleden,

In aanvulling op onze algemene reactie op het wetsvoorstel Toezicht d.d. 16 januari 2012, sturen wij u naar aanleiding van de behandeling van het wetsvoorstel bij deze een aanvullende reactie.

Zoals wij in onze brief van 16 januari al aangaven verwelkomen wij aanscherping en uitbreiding van het Toezicht op collectief beheersorganisaties (hierna CBO's).

Van groot belang voor auteurs en artiesten, die voor een belangrijk deel van hun inkomsten van het collectief beheer afhankelijk zijn, is daarbij wel dat de onderhandelingspositie van CBO's ten opzichte van vaak grote marktpartijen in tact wordt gelaten. Het nationaal collectief beheer moet voldoende in staat zijn en blijven om namens rechthebbenden in enige gelijkwaardigheid te onderhandelen met vaak grote gebruikers van beschermd materiaal (zoals MKB Nederland of VNO/NCW).

Daarnaast dient naar onze mening recht gedaan te worden aan het privaatrechtelijke karakter van het auteurs- en naburig recht: centraal staan de individuele rechten van auteurs en uitvoerend kunstenaars. Van groot belang is dat bij de aansturing van het beleid van CBO's het primaat bij de betreffende groepen rechthebbenden ligt. Wij vinden dat auteurs en uitvoerend kunstenaars, ook bij collectieve vertegenwoordiging van (delen van) hun rechten, zoveel mogelijk controle moeten behouden over de wijze waarop dit gebeurt. In het bijzonder willen wij daarom reageren op de amendementen 20, 21 en 22 die op het wetsvoorstel zijn ingediend.

Nr. 20 van het lid Taverne (toezicht gezamenlijke factuur)

De VVD fractie stelt toezicht door het CvTA voor op de totstandkoming van een jaarlijkse gezamenlijke factuur van alle CBO's waaraan een betalingsplichtige een vergoeding is verschuldigd. Hoewel het Platform Makers begrijpt waar deze wens voor één factuur vandaan komt, menen wij dat dit in veel gevallen niet wenselijk is voor zowel de betalingsplichtigen als voor de rechthebbenden. Het toepassen van zo'n verplichting op alle CBO's zal uitvoeringsproblemen en hogere kosten met zich meebrengen. Inmiddels hebben ook betalingsplichtigen aangegeven dit in een aantal gevallen juist bezwaarlijk en nadrukkelijk niet wenselijk te vinden.

Het Platform Makers stelt daarom voor het College minimaal enige beleidsvrijheid toe te kennen om per geval te bepalen of één factuur gewenst is.

Wij verzoeken de indieners van dit amendement daarom het amendement in te trekken, danwel op bovengenoemde wijze aan te passen.

Nr. 21 van de leden Peters – Van Toorenberg (uitbreiding preventief toezicht tarieven)

De fracties van GroenLinks en het CDA stellen een uitbreiding van het preventieve toetsingsplicht ten aanzien van tarieven én tariefgrondslagen voor het CvTA, als ook het geven van nadere regels over de vaststelling van de tarieven- en grondslagen bij AMvB. Dit voorstel acht het Platform Makers, in ieder geval in deze vorm, te vergaand en niet in het belang van de individuele makers en uitvoerende kunstenaars.

De indieners van motie 21 stellen in hun toelichting dat sprake is van “onvolkomen markwerking” als gevolg van de feitelijke –of soms wettelijke- monopoliepositie van CBO's. Zij gaan daarbij voorbij aan het feit dat veel vormen van collectief beheer de enige mogelijkheid voor makers biedt om, op een inderdaad onevenwichtige markt, een onderhandelingspositie te creëren ten opzichte van grote economische machtsblokken als publieke en commerciële omroepen, VNO/NCW en MKB Nederland. Voor de helderheid: op dat machts-evenwicht zal het auteurscontractenrecht, zoals aangekondigd door het kabinet, nauwelijks invloed hebben; het auteurscontractenrecht zal met name zien op de verhouding tussen exploitanten, respectievelijk opdrachtgevers enerzijds en makers anderzijds, niet op de relatie tussen makers en eindgebruikers. Een relatie waar evenzeer een vaak grote onevenwichtigheid in marktpositie bestaat.

Ook (of zelfs) CBO's blijken daardoor in diverse gevallen in de praktijk niet of onvoldoende in staat een daadwerkelijk billijke vergoeding voor makers uit te onderhandelen. Het uitgangspunt, zoals in de toelichting op het amendement geformuleerd om buitensporigheid van tarieven tegen te gaan en de billijkheid van tarieven ten opzichte van betalingsplichtigen als centraal uitgangspunt te formuleren, gaat dan ook te zeer voorbij aan de gerechtvaardigde belangen van de maker en een in grote delen van de markt noodzakelijke marktcorrectie ten behoeve van rechthebbenden.

Uiteraard bestaan er ook situaties waarin de positie van CBO's wel een dominante is, kan zijn of als zodanig door kleinere eindgebruikers ervaren kan worden. Platform Makers is, mede met het oog op het draagvlak voor het collectief beheer, dan ook geen principieel tegenstander

van alle vormen van toezicht op tarieven, of laagdrempelige mogelijkheden om tegen tarieven in beroep te gaan. Het voorgestelde toezicht op tariefsverhogingen en introductie van een Geschillencommissie achten wij daarvoor echter voldoende.

Daarnaast merken wij op dat preventief toezicht op tarieven, naast een geschillencommissie en de mogelijkheid van een gang naar de rechter kan leiden tot driedubbel toezicht; een situatie die zowel onredelijke maatschappelijke kosten kan creëren als de bewegingsvrijheid en concurrentiepositie van het nationale collectief beheer te zeer zal (kunnen) hinderen. Wij verwijzen op dit punt mede naar onze eerste reactie op het concept wetsvoorstel (<http://www.platformmakers.nl/data/file/3/86.pdf>).

Tot slot achten wij het opnemen van onderscheid tussen commercieel versus niet-commercieel gebruik in de Toezichtwet, zoals voorgesteld in het amendement, principieel onjuist. Dit zou kunnen leiden tot een verkapte invoering van het 'fair use' beginsel, een discussie die naar de mening van het Platform Makers op het niveau van het auteursrecht zelf en niet in het kader van de Wet Toezicht gevoerd dient te worden.

Nr. 22 van het lid Peters (aanwending onverdeelde gelden en bestemming socu gelden)

De fractie van GroenLinks stelt voor om het CvTA de bevoegdheid te geven om nadere regels te stellen over de besteding van gelden waarvan de rechthebbenden niet kunnen worden gevonden dan wel de aanwending van gelden voor sociaal culturele doeleinden.

De gelden, die door de CBO's worden geïnd (en overigens nadrukkelijk een privaatrechtelijk karakter hebben), zijn bestemd voor de makers en uitvoerende kunstenaars en in de praktijk besluiten zij zelf via de vertegenwoordiging in besturen dan wel in leden- of aangeslotenvergaderingen van CBO's over de aanwending van deze gelden. Alle CBO's hebben in de afgelopen jaren in overleg met het CvTA in hun statuten opgenomen dat hoogte van en het beleid rondom sociaal-culturele gelden elk jaar door de jaarvergadering van de betreffende CBO dienen te worden goedgekeurd. Wij pleiten voor behoud van die essentiële bevoegdheid van rechthebbenden. De geïncasseerde gelden behoren immers toe aan de makers; het is aan hen over de verdeling en/of besteding van hun gelden te beslissen.

Wij verzoeken de indieners daarom de amendementen 21 en 22 in te trekken gezien de ongewenste effecten op het beheer van rechten door makers en uitvoerende kunstenaars zelf. Mocht hiertoe niet besloten worden, adviseren wij de overige leden deze voorstellen niet te steunen.

Uiteraard zijn wij altijd tot nadere toelichting bereid.

Met vriendelijke groet,

Erwin Angad-Gaur
Voorzitter Platform Makers